fælles posten

MEDLEMSBLAD FOR FORENINGEN S.A.B. NR. 1 1981 3.ÅRGANG



Indholdsfortegnelse

Siden sidst	2
Produktionskollektiver mod ungdomsarbejdsløshed	3
Landbrugsøkonomi	4
Malkekøer på gården	6
Arbejdsmetoder	9
Venstre-højre .. venstre-højre!	13
Fællestrykkeriets økonomi 1979-80	14
Mødereferater	16
Vedtægter SAB	17
Børneside	18
Set og sket	19

FÆLLESPOSTEN
Medlemsblad for foreningen SAB Samvirkende Arbejds- og Bofællesskaber.
Fællesposten udkommer 4 gange årligt.

FORMÅL
Foreningens formål er at planlægge og etablere arbejds- og bofællesskaber og udbrede kendskabet til disse.

KONTINGENT
30 kr. halvårligt incl. abonnement på Fællesposten.

HENVENDELSER
Angående spørgsmål, kritik eller andet modtages gerne på tlf. (03) 64 23 23. Materiale til Fællesposten bedes sendt til nedenstående adresse.

REDAKTION
Avisgruppen v. Foreningen SAB
Bestående af: Bjarne, Erling, Jens og Hanne
Tornelundsvej 36, Aversi
4690 Haslev

FORSIDEBILLEDE
Vinter på Grimseje

FOTOS
Erling og Bo

SATS OG TRYK
Fællestrykkeriet, Aversi, tlf. (03) 64 22 24.

Siden sidst

Så har den tidligere »Avisen« fået navneforandring til »Fællesposten«. Det navn synes vi bedre om.

Når det endnu en gang er længe siden sidste nr. af Fællesposten udkom, skyldes det, at vi har haft travlt, og ikke, at vi ikke har haft noget at fortælle. Nu vil vi imidlertid råde bod på det forsømte, så foreløbig sidder du med Fællesposten nr. 1 i hånden. Vi har tænkt os fremover at udkomme hver 3. måned - altså med 4 numre årligt - næste nr. udkommer i april 1981. Denne gang har vi etableret en redaktionsgruppe, hvis arbejde er at udgive avisen, så mon ikke det skulle lykkes?

Hvad er der sket siden sidst? Vi har først og fremmest fået etableret en landbrugsgruppe. I foråret 1979 gik vi igang med at søge nye mennesker. Sommeren og efteråret boede gruppen sammen med trykkerigruppen, mens den gik i gang med at lave undersøgelser om landbrug. Den aflagde besøg på 4 gårde for at få indblik i økonomien, den undersøgte køer, grise, hindbær, jordbær, asparges, gæs og ænder, julesalat, champignon - hvordan man producerer det, hvad der kræves af investeringer, afsætningsmuligheder og økonomi. Den begyndte at søge efter gård, samtidig med at der blev gået til hånde i trykkerigruppen. December 1979 havde vi fundet gården, januar 1980 flyttede gruppen ind og gik i gang med produktionen. Der blev først og fremmest bygget ny malkestald, der blev indkøb køer, søer, rugemaskiner, gåse- og andeæg »en masse«, traktor, grønthøster, plov, harve, såmaskine, m.v. - der blev pløjet, harvet og sået - der blev plantet hindbær, lagt kartofler, sået bønner og asparges - der blev hakket roer, der blev ensileret havre, der blev plukket bønner, der blev plantet en jordbærmark, der blev slagtet ænder, der blev kørt halm ind - vi kunne blive ved. Der blev desuden passet erhvervsarbejde - og der blev ikke mindst - lavet en masse fejl.

Trykkerigruppen har heller ikke ligget på den lade side. Trykkeriets kapacitet er blevet udvidet med indkøb af en ny fotosatsmaskine, en større trykkemaskine, en falsemaskine, en kopiramme, en pladevask og en ny fotokopieringsmaskine. Efter indkøb af alle maskiner, blev det nødvendigt at flytte rundt på de forskellige afdelinger for at skabe en mere hensigtsmæssig indretning af trykkeriet. Der blev løftet og flyttet, bygget borde og hylder, lagt gulv og lavet døre - de nye maskiner skulle læres at kende - der skulle skaffes satskunder - nye kunder er kommet til og bliver ved at strømme til - omsætningen er væsentligt forøget. Samtidig er trykkerigruppen løbende blevet udvidet med nye mennesker - nogle er rejst igen - nogle er blevet - men alle er blevet lært op.

Bygningerne er blevet forbedret med nye vindskeder, maling og istandsættelse af alle døre og vinduer, vi har fået isoleret på loftet og sat forsatsvinduer op, og vi har - ikke mindst - indkøbt og installeret et halmfyr. Samtidig er køkkenhaven blevet passet, høns, kyllinger og gæs er blevet fodret, fedet op og slagtet - kaninbure og kaniner produceret - og ofte er der sendt et par mennesker op på gården for at assistere med de større opgaver.

Endelig skal det ikke glemmes, at vi har fået vores første barn!

Er du forvirret? - så læs dette og de kommende numre af Fællesposten!

Produktionskollektiver mod ungdomsarbejdsløshed

Fra november 1979 til november 1980 er ungdomsarbejdsløsheden steget 70%, fra 35.000 til 64.000. Arbejdsløsheden og især ungdomsarbejdsløsheden er et meget stort problem, men når det gælder løsninger sættes der meget fantasiløst og halvhjertet ind. Der bruges mange penge på rådgivning af unge med hensyn til jobs, på trods af at de ikke findes, på at sende unge på forskellige til lejligheden opfundne kurser og på at oprette en slags kunstige arbejdspladser af meget tidsbegrænset art for at optræne de unge til at passe et arbejde, som altså stadig ikke findes. Arbejdsgiverne kan få tilskud, hvis de tager ekstraordinære lærlinge eller ufaglærte under 25 år ind på arbejdspladsen. Tilskudet til en ufaglært er på 16 kr/time, og drejer det sig om en læreplads, får man op til 16.000 kr. i støtte. Pengene tages fra de beskæftigelsesfremmende midler. Alligevel er antallet af lærepladser gået ned siden ordningen trådte i kraft. Onde tunger påstår, at mange arbejdsgivere har udnyttet denne ordning ved et år at tage færre lærlinge ind end de plejer, og det næste år tage ekstraordinære lærlinge ind!

En anden måde man forsøger at hjælpe de unge arbejdsløse på er EIFU-kurserne. Det står for »Erhvervsintroducerende kurser for unge«. Kurserne indeholder dels forskellige kurser under specialarbejderskolerne og dels en praktiktid på en virksomhed. Men der er tale om tidsbegrænset beskæftigelse, som ikke engang er kompetencegivende, så de unge er ikke bedre rustet, når de forlader kurset til fordel for arbejdsløsheden.

I Københavns kommune er der en tredje mulighed, et beskæftigelsesprojekt som kaldes Ung i Arbejde. Det er delt op i 3 måneders værkstedsskole og 3 måneder på en byggeplads. Formålet er udelukkende at skaffe de unge 1040 timers arbejde, således at de er berettiget til understøttelse fra en A-kasse.

Dertil kommer mange andre former for kurser, højskoleophold, m.m., men ingen tilbud om permanent arbejde.

Nogle er begyndt at få øjnene op for de mest grelle af selvmodsigelserne, og der er tale om, at kommunerne skal have mulighed for at starte egentlige produktioner, altså oprette permanente kommunale arbejdspladser evt. i samarbejde med det private erhvervsliv.

Man kunne også bruge nogle af pengene til at oprette produktionskollektiver og støtte de allerede eksisterende. Hvorfor løser produktionskollektivet problemerne? Lad os som eksempel tage Fællestrykkeriet.

Fællestrykkeriet har det sidste år haft en månedlig omsætning på ca. 50.000 kr., hvilket har været nok til, at der har været 8 arbejdspladser. Det er billigere at leve, når man er mange om at betale husleje, varme, bil, telefon, fjernsyn, m.m.. Ved at dyrke haven og holde høns, gæs og kaniner er vi delvist selvforsynende med kød og grøntsager, og får samtidig god og sund mad. En almindelig virksomhed med en omsætning af denne størrelse, kan kun beskæftige 2 mennesker, fordi de skal have råd til at betale højere leveomkostninger, og der skal være et overskud til ejeren af virksomheden. Produktionskollektiver skaffer altså arbejdspladser. Og ikke nok med det. Der er tale om meningsfyldt arbejde. Alle har lige meget indflydelse på og ansvar for det arbejde, der skal laves, og arbejdet er varieret. Vi behøver ikke alle at være med i den egentlige produktion hele tiden, men kan dyrke have, udføre reparation og vedligeholdelsesarbejde på bygningerne og lave mange andre praktiske ting på skift. Samtidig lever vi meget direkte af de ting, vi laver. På vores månedlige regnskabsmøde, hvor vi i fællesskab gennemgår trykkeriets økonomi, kan alle glæde sig over ting, som er gået fint og har givet mange penge eller huske fejl og ting, som skulle laves om med et direkte aflæseligt resultat i månedens regnskab.

Arbejdet bliver nært og vedkommende. At komme hinanden ved og lære af hinanden kan man slet ikke undgå, når man bor og arbejder sammen, og alle udvikler sig ved, at der hele tiden stilles krav om at tingene skal fungere og gives kritik, hvis man ikke tager sin del af ansvaret for dette.

En af de opgaver vi har sat os, er at udbrede kendskabet til de nævnte fordele ved produktionskollektiver og forhåbentlig kan det være med til i nær fremtid at kanalisere de offentlige tilskud til bekæmpelse af arbejdsløsheden ind i nogle mere konstruktive baner.



Landbrugsøkonomi

På årsbasis fordeler udgifterne sig på gården således:

Terminer:	270.000
Olie	15.000
El	1.600
Skat, forsikr.	10.000
Lån	48.000
Bil	12.000
Telefon	3.000
Småting	5.000
Revision	5.000
Privatforbrug	180.000
Ud ialt	549.600

Det første år, vi har haft gården, har indtægter for igangværende produktioner samt indtægter fra erhvervsarbejde langtfra dækket udgifterne. Det er derfor nødvendigt at sætte nye produktioner igang. Vi har besluttet at undersøge økonomien i følgende produktioner:

Får - mink - flere grøntsager - drivhuse - juletræer - 15 flere køer - plejebarn.

Dernæst er det nødvendigt – og muligt – at effektivisere nuværende produktioner, således at de giver et større overskud. Opstart af landbrugsgruppen har ikke været – og er ikke – uden problemer. Der er blevet lavet mange fejl. Her er nogle eksempler:

Vores første hold svin havde samlede indtægter på: kr. 29.405
og samlede udgifter på: kr. 23.752
Overskud på 38 grise: kr. 5.653
(incl. moms), ÷ moms: kr. 4.701
Overskud på 1 gris: kr. 123

Vi havde regnet med et overskud på ca. 200 kr. pr. gris, og resultatet blev altså et underskud i forhold til budgettet på kr. 77 pr. gris.

Underskuddet er kommet, fordi vi har rettet os efter en foderplan fra et foderstofkompagni (der doserede mere foder end nødvendigt), og fordi vi gav startfoder (som er dyrt) for længe. Dernæst blev grisene slagtet for sent, og det kød, som er udover den fastsatte kilogrænse, bliver dårligt betalt. Disse fejl har vi tænkt os at rette op næste gang.

Vi havde sået bønner på en halv tønde land:

Ind ialt:	kr. 6.898
Ud ialt	kr. 2.024
Overskud:	kr. 4.874

Denne produktion kunne være blevet betydeligt bedre af følgende grunde:

Bønnerne blev sået for sent (de sidste frøs). Der kom ikke så mange bønner på planterne (vi undlod at luge, så ukrudtet tog lys og kraft fra planterne). De skulle have haft vand i en tørkeperiode.

Der blev ikke foretaget grundige undersøgelser om afsætningsmuligheder, hvilket betød, at en del af bønnerne blev solgt til en noget lavere pris, end vi kunne have fået.

Rettes disse fejl op til næste år, skulle denne produktion kunne give det dobbelte eller tre-dobbelte overskud.

Vi planlagde at sælge daggamle ællinger og gæslinge og startede med at købe rugemaskiner og æg »en masse«. Rugemaskinerne blev ikke passet ordentligt (de skal have en ganske bestemt temperatur og fugtighed), så for det første gik der en del æg tabt, især gåseæg. De blev simpelthen ikke ruget ud. Dernæst viste det sig, at vi var kommet for tidligt i gang, så da folk endelig ville købe daggamle ællinger, havde vi en flok på ca. 1.000 halv- og helvoksne ænder gående, som der ikke var afsætning på. Så måtte de istedet slagtes. Slagterierne ville imidlertid ikke aftage dem, da de forskellige hold var blandet sammen, og ingen derfor vidste, hvor gamle de enkelte ænder var. Problematikken er nemlig den, at ænder skifter fjer på ganske bestemte tidspunkter, og er de midt i et fjerskift, er de »pindede«, hvilket betyder, at det tager 3-4 gange så lang tid at plukke dem. Det har slagterierne naturligvis ikke råd til at ofre i arbejdsløn. Vi måtte derfor selv slagte dem. Vi satte 5-6 mennesker af hver dag i ca. en måned – fra morgen til aften – så godt som samtlige ænder var »pindede«!

Ænderne er nu afsat, og resultatet er et drønende underskud samt en utrolig mængde spildt arbejdskraft.

Fejlen kunne naturligvis have været undgået. En af vore vigtigste arbejdsmetoder er at undersøge tingene til bunds, inden vi går i gang med arbejdet. Havde man

fået besvaret så enkelt et spørgsmål, som: *Hvornår* køber folk daggamle ællinger og gæslinge, havde hele miséren sandsynligvis været undgået. Men undersøgelsen blev ikke udført ordentligt - og sådan er der mange eksempler. Resultatet viser sig selvfølgelig først og fremmest i et økonomisk underskud - et underskud, som landbrugsgruppen ikke selv havde gjort sig klart, til trods for at der dagligt føres regnskab, og månedligt udfyldes en likviditetsoversigt.

Problemerne er blevet behandlet et for et på vores fællesmøder, og løsninger er blevet besluttet, men de føres ikke altid ud i praksis. Hvorfor?

Hovedproblemet er manglende samarbejde i gruppen - et af de største problemer, der er i et fællesskab. I det samfund, vi lever i, er vi alle blevet opdraget til at kunne klare os selv - til at fremhæve os selv på bekostning af andre - til at konkurrere indbyrdes om, hvem der er klogest, smukkest, bedst, o.s.v. - vi har lært at tænke på os selv, at tage udgangspunkt i os selv, men vi har ikke lært at tænke på en gruppe og tage udgangspunkt i den. Det er det, vi skal hen og lære - og det er svært, og det tager tid.

En af de metoder, vi bruger for at lære det, er kritik. Hver gang der bliver begået en fejl, bliver det påpeget, vi finder sammen ud af, hvad der er gjort forkert, og hvad der skulle gøres istedet for. Den metode er også blevet brugt i forbindelse med landbrugsgruppens samarbejdsproblemer.

Vi har på et fællesmøde gået hver enkelt person igennem og fundet ud af, på hvilken måde hver person blokerer samarbejdet og har dernæst fundet konkrete løsninger på hver fejl. De enkelte personers fejl og løsninger på dem er hængt op på store plancher i landbrugsgruppens køkken, så ingen går hen og glemmer det.

Resultatet? - ja, indtil videre er der ikke den store ændring, men det kommer efterhånden lidt efter lidt - vi bliver ved, til problemerne er løst.

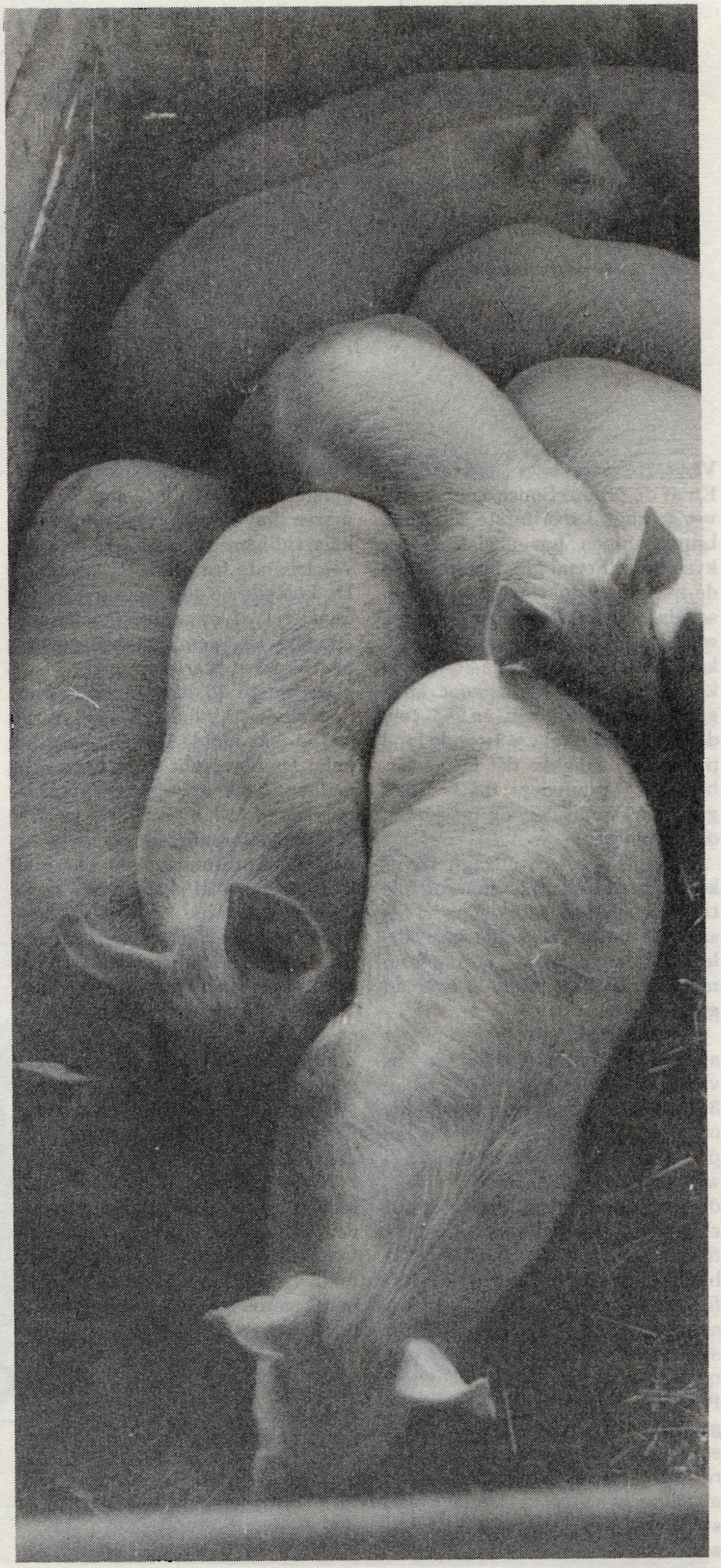

Malkekøer på gården

Vi valgte jerseykøer

En af de produktioner, som er blevet forsøgt i det første år, landbrugsgruppen har eksisteret, er kvæghold. Forud gik, ligesom med de øvrige produktioner, en undersøgelse. Resultatet af undersøgelsen blev, at vi ville starte en mælkeproduktion baseret på 30 jerseykøer. Antallet blev fastsat efter gårdens størrelse, som er 28,6 tønder land. Der skal ca. 1 tønde land pr. ko til at dække det årlige forbrug af grovfoder, d.v.s. roer, græsmarksafgrøder og græsning om sommeren.

Ifølge eksperters udsagn trives køer bedre i løsdriftsstalde end i de traditionelle bindestalde, og vi besluttede derfor at holde køerne i løsdrift om vinteren og at bygge en malkestald til at malke 6 køer ad gangen.

Landbrugsgruppen havde meget at se til i de første måneder efter at vi havde overtaget gården den 31.12.1979. Gruppen knoklede løs om aftenen efter endt arbejdsdag på deres erhvervsarbejde og i weekenderne på indretning af løsdriftstald, opstart af produktion af slagtesvin og mange andre ting. I forvirringen blev arbejdet med bygning af malkestalden overset i første omgang. De første 14 køer skulle flytte ind i marts, og så sent som midt i februar var arbejdet med malkestalden knapt begyndt. På et fællesmøde tog trykkerigruppen emnet op, og der blev lagt en meget stram plan for færdiggørelse af stalden. Efter en måneds aften-, natte- og weekendarbejde stod malkestalden færdig, netop som køerne ankom.

Køerne er blevet indkøbt ad 2 gange. De første 14, som kom i marts, havde alle fået mindst en kalv tidligere. Hos os har de kælvet løbende fra marts til oktober. De kostede 68.400 kr., og blev finansieret af et etableringslån på 200.000 kr., som landbrugsgruppen fik til at starte op med.

De sidste 16 blev indkøbt som kælvekvier, hvilket vil sige, at de endnu ikke havde fået deres første kalv. De blev købt først i juli måned for 75.800 kr., og blev finansieret dels af et lån på 25.000 kr. fra Husmandsforeningen og dels et lån fra Aprilfonden. De har alle kælvet i løbet af efteråret.

Jerseykøer har mange fordele fremfor de øvrige, tungere racer, især når man skal starte op. De er relativt billige i anskaffelse, ca. 5.000 kr. for en drægtig kvie, mens en tilsvarende af racen rød dansk malkerace koster ca. 7.000 kr. Jerseykoen er p.g.a. sin ringe størrelse (400 kg mod rød danske malkerace 675 kg) billig i vedligeholdelsesudgifter. Det vil sige, at koen giver en højere mælkeydelse end de øvrige racer i forhold til den mængde foder, den spiser. Jerseykøer så derfor ud til at være den race, som ved mindst mulig investering hurtigst kan komme til at give det største udbytte.

Den største ulempe ved jerseykøer er, at man næsten ikke får noget for dem på slagteriet. Dels er der ikke så meget kød på dem, og dels er kødet ikke særlig velanskrevet på grund af, at det har gult fedt. Det kan derfor være temmelig dyrt at lave udskiftninger i besætningen, når køerne udgår p.g.a. alder, eller lavtydende køer skal sættes ud. I almindelighed klarer man dette ved, at man beholder de bedste af sine kviekalve selv med henblik på forbedringer af og udskiftninger i besætningen. Desværre er gårdens økonomi sådan, at vi på nuværende tidspunkt bliver nødt til at sælge alle vores kalve. Vi har besluttet at undersøge økonomien i at opdrætte kalvene selv.

Mælkeydelsen er for lav

I perioden fra den 28.4. - 12.11. ser mælkeregnskabet således ud:

(Beregnet ud fra gennemsnitlig ydelse for besætningen i nævnte periode, ganget op til 305 dage for at kunne sammenligne tallene med kontrolforeningernes tal. (305 dage = det antal dage pr. år, som en gennemsnitsko giver mælk). Dette behæfter tallene med en vis usikkerhed).

	kg mælk	fedt %	kg smørfedt = kg. mælk x fedt %
Vores besætning	3242	5,86	190
Gns. alle køer 1978-79	4106	6,23	256
De første 14 køer	3551	5,80	204

kg mælk = antal kg mælk pr. ko pr. år.
fedt % = mælkens indhold af fedt, som bruges til smørfremstilling og mælkens værdi stiger med stigende fedt %.
kg smørfedt = kg mælk x fedt %: altså et mål for den samlede mælkemængdes værdi pr. ko.

Ydelsen for de første 14 køer er beregnet ud fra deres ydelse i perioden 28.4. - 6.7., hvor de skulle være kommet over tilvænningen til de nye forhold, og kvierne endnu ikke var kommet.

Da 1.-kalvskøer, som de sidste 16, kun giver ca. 88% af øvrige køer i mælkeydelse, kan det forklare, hvorfor gennemsnitsydelsen for alle køerne er lavere end for de første 14 køer.

Om de første 14 køer ved vi, at de tidligere har givet ca. 300 kg smørfedt. Spørgsmålet er så, hvorfor de kun giver ca. 70% af, hvad de har ydet før.

Der kan være mange ting, der indvirker, og det er i den forbindelse vigtigt at hæfte sig ved følgende grundregel for malkekøer:

»Den naturlige økologiske balance mellem koen og det omgivende miljø er stærkt forrykket. Derfor vil selv minimale ændringer i den daglige drift være tilstrækkelig til at forrykke balancen, således at sygdom og nedsat produktion bliver følgen.« (Citat: Dyrlæge i Jerseybladet).

Ændringer har der været masser af. Dels drastiske ændringer ved at køerne, som før har stået i bindestald, har skullet vænne sig til løsdrift og malkestald. Dels små daglige ændringer, især m.h.t. fodring.

Det er dyrt at fodre forkert

Efter de oplysninger vi har fået fra kontrolforeningen, skulle køerne have brug for mellem 2 og 3 kg kraftfoder pr. dag i forhold til den mængde mælk, de producerer. I foråret og først på sommeren har de fået ca. 3 kg hver og i efteråret ca. 4 kg. Det kan ikke være her fejlen ligger, tværtimod må køerne siges at være blevet overfodret med kraftfoder, hvilket de ikke tager skade af. Men kraftfoder er dyrt, og da det samtidig er blevet indkøbt urationelt i små portioner, har udgiften hertil været væsentlig højere ned nødvendigt.

Gennemsnit pr. ko pr. dag

	kg mælk	fedt %	kg smørfedt	grovfoder
17.3.-30.3.	5,5	6,1	0,336	
31.3.-13.4.	5,5	5,5	0,300	roeaffald
14.4.-27.4.	8,5	5,7	0,478	roer
28.4.-11.5.	10,8	5,9	0,638	
12.5.-25.5.	12,03	5,9	0,710	pektinaffald
26.5.-8.6.	10,87	5,9	0,636	roer
9.6.-22.6.	11,4	5,7	0,644	græs
23.6.-6.7.	13,12	5,5	0,722	græs
Kvierne begynder at kælve og give mælk				
7.7.-20.7.	10,61	5,5	0,578	
21.7.-3.8.	10,73	5,4	0,574	græs
4.8.-17.8.	10,55	5,5	0,575	havre
18.8.-31.8.	11,41	5,6	0,639	
1.9.-14.9.	11,29	5,6	0,632	græs
15.9.-28.9.	11,50	5,7	0,650	roer
29.9.-12.10.	9,94	6,4	0,636	
13.10.-26.10.	8,23	6,8	0,556	meget ensilage
27.10.-9.11.	9,61	6,7	0,639	få roer
10.11.-23.11.	9,84	6,5	0,635	halm

Der er nu blevet lavet en foderplan, som bygger på kontrolforeningens oplysninger om foderbehovet for de enkelte køer. Der er desuden blevet opstillet en silo, som kan rumme kraftfoder i løs vægt i større mængder. Foderplanen vil medføre besparelser på ca. 25% og mere rationelle indkøb på ca. 3% af udgiften til kraftfoder, og da vi allerede i løbet af de første 8 måneder har haft en udgift til kraftfoder på ca. 32.000 kr., betyder det temmelig meget.

Den største fodringsfejl ligger uden tvivl i den måde, der er blevet fodret med grovfoder på.

Et skema over mælkeydelse og fodring fra køerne ankomst til den 23.11. ser således ud: (Gennemsnitstallene er beregnet ud fra mælkeregningerne, som dækker perioder af 14 dage):

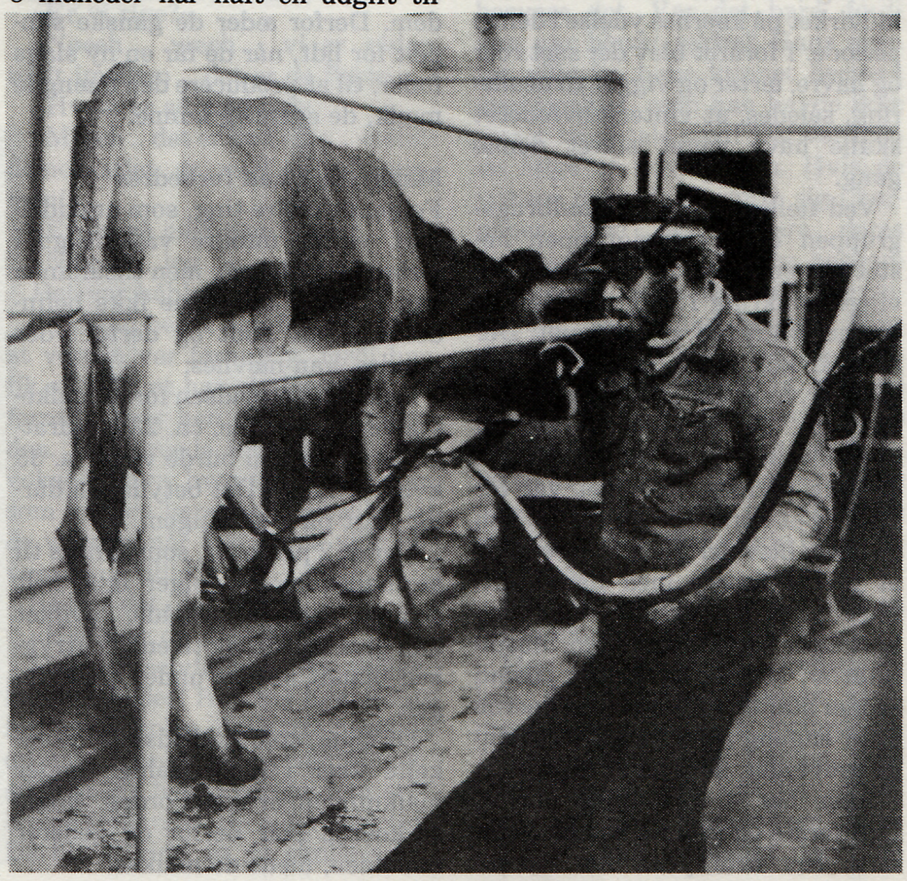

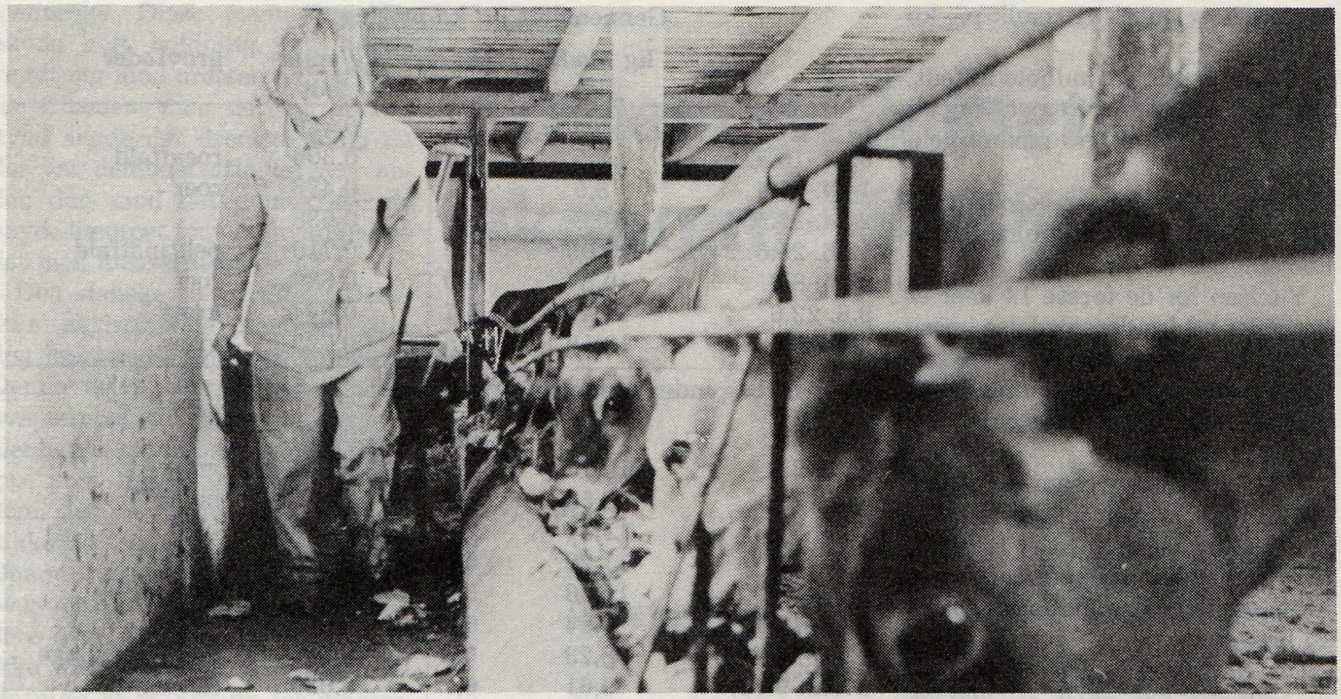

Skemaet viser dels udviklingen i mælkeydelsen for besætningen, og dels hvilken type grovfoder, køerne har fået i perioden. Da gården blev overtaget, var der intet grovfoder, så alt måtte indkøbes, og det skulle være billigt. Følgen blev i foråret hyppige skift mellem forskellige slags foder. De græsmarker, som var til rådighed i sommers, var af en meget ringe kvalitet og blev iøvrigt ikke gødet ordentligt, hvilket uden tvivl har indvirket på køernes ydelse i denne periode. I foråret blev der sået roer og havre, ærter og vigger til ensilering, således, at vintergrovfoderet skulle have været sikret denne gang.

Ved fælles hjælp fik landbrugsgruppen og trykkerigruppen høstet og ensileret havre, ærter og vigger omkring 1. august. Men da roerne skulle ind, gik det galt. Der har i år kun været godt 14 dage i oktober, hvor der kunne tages roer op p.g.a. det våde vejr. Den tid blev ikke udnyttet. Derefter fulgte en lang periode, hvor det var for vådt til at køre, og først da alt håb var ude, blev der gjort et forsøg på at bjerge roerne med håndkraft. Men det var alt for sent – umiddelbart efter satte frosten ind. Resultatet er, at roer for mange tusind kroner står og rådner, mens køerne atter engang lever af det forskellige grovfoder, som nu er billigst.

Køer har 4 forskellige maver. Den første og største hedder vommen. Her nedbrydes den største del af føden ved hjælp af mikroorganismer. Disse mikroorganismer er meget afhængige af et konstant miljø. Desuden er sammensætningen af de forskellige bakterier afhængige af føden.

Når man hele tiden skifter foder, indtræder der aldrig den stabilitet i vommen, som gør, at køerne kan udnytte føden ordentligt. En anden ting er, at det tager ret lang tid, før køerne vænner sig til at spise et nyt foder – før det smager dem. Derfor æder de ganske simpelt for lidt, når de får en ny slags foder, til at producere den mængde mælk, de egentlig kunne.

Mange ting kan forbedres

Følgende andre ting, som umiddelbart virker mindre væsentlige i forhold til ydelsen, men tilsammen kan betyde, at køerne ikke befinder sig helt godt og derfor yder mindre, kan nævnes:

Opsamlingspladsen foran malkestalden er for lille, ca. 23 kvadratmeter, hvor den burde være ca. 33 kvadratmeter. Det betyder en dårlig start på malkningen.

Der er 2 personer, som skiftes til at malke, og de følger ikke helt samme fremgangsmåde, hvilket kan give anledning til en vis utryghed blandt køerne under malkningen.

De låger, som skal adskille de enkelte køer i malkestalden under malkningen, er ikke i orden. Nogle af køerne står derfor og generer hinanden, mens de malkes.

Foderbordet er for kort, alle køer kan ikke komme til at æde samtidig. Det burde være ca. 2 m længere.

Der er meget store temperaturforskelle i hvilestalden og megen træk i den bageste del af den. Ved en udendørstemperatur på 3 graders varme i helt stille vejr, blev der målt 12 grader ved foderbordet, 11 grader i den forreste del af hvilestalden og 5 grader i den bageste del, hvor der samtidig var kraftig træk. Køerne er således udsat for ret store svingninger i temperatur og megen træk, når de bevæger sig rundt i stalden. Mange er da også forkølede.

Der er altså nok af muligheder at forsøge for at forbedre mælkeydelsen.

Den allerstørste fejl, der er blevet begået med hensyn til køerne, er dog uden tvivl, at der ikke er blevet skrevet ret meget ned om de ting, der er sket. Det er en nødvendighed for at forbedre nogle forhold, at det er helt klart defineret, hvordan disse forhold er. Men p.g.a. manglende notater, er det stort set umuligt på nuværende tidspunkt at sige ret meget om, hvilket og hvor meget foder køerne har fået på et givet tidspunkt, hvor mange køer, der har malket i en bestemt periode, og hvor mange, der f.eks. har været syge, og det er derfor umuligt at finde frem til en sikker sammenhæng mellem disse ting og mælkeydelsen i den pågældende periode.

Arbejdsmetoder – grundlaget for vores eksistens

Vores arbejdsmetoder er grundlaget for vores eksistens! Havde vi ikke haft dem – og brugt dem – er vi ikke sikre på, at vi havde eksisteret den dag i dag. Det drejer sig om et sæt arbejds- og leveregler, der skaber grundlaget for fællesskabet. Nogle af dem er hentet fra folk, der har arbejdet med problemer omkring det at få et fællesskab til at fungere, andre er skabt ud af egne erfaringer.

Når man kommer ind som ny i et fællesskab, skal man lære at tænke, leve og arbejde på en helt ny måde. I det samfund vi lever i, er vi opdraget til at tage udgangspunkt i os selv. I et fællesskab er alting omvendt. Her skal man først og fremmest tage udgangspunkt i fællesskabet. Som et redskab til at lære alt dette nye har vi vores arbejdsmetoder.

Her er de:

- **At undersøge et problem er at løse det**

Når man står overfor et vanskeligt problem, er det en meget almindelig reaktion at sige, »det ved jeg ikke«, eller »det kan jeg ikke finde ud af«. Den holdning kan vi naturligvis ikke bruge til noget, for hvem skal så løse problemet? Det drejer sig om at komme i gang med problemet, kigge på det, undersøge det, udelukke nogle muligheder og have andre tilbage, evt. afprøve de bedste, derved udelukkes de forkerte, og tilsidst står du med den rigtige løsning. Har du lært denne arbejdsmetode til bunds – og bruger du den – vil du finde ud af, at det ikke er nødvendigt med eksperter.

Eks.: På gården ville vi sælge daggamle ællinger, og vi gik i gang i god tid. Vi havde dem klar til salg i april/maj – efterspørgslen var desværre ikke stor nok. Den kom istedet for i juni/juli, hvor vores »daggamle« imidlertid var blevet til fuldvoksne ænder. Resultat: vi »brændte inde« med ca. 800 - 1.000 ænder. Vi havde undersøgt mange ting, f.eks. om rugemaskiner, luftfugtighed, temperatur, foder, varmelamper, m.m., men vi havde glemt at undersøge, *hvornår* folk ville have daggamle ællinger.

- **Fremlæg ikke problemer for fællesskabet, du ikke selv har undersøgt og taget stilling til**

Det er meget almindeligt, at man f.eks. til et møde opkaster et problem i forsamlingen og forventer, at andre har en løsning på det. Det er selvfølgelig uholdbart, at der på denne måde går folk rundt, der ikke vil være med til at løse problemer. Samtidig lammer situationen fællesskabet, fordi det ikke på stående fod har mulighed for at undersøge et problem, det ikke havde kendskab til. Derfor er det nødvendigt, at den enkelte altid fremlægger et løsningsforslag på det problem, man fremlægger. Dette gør det nemmere for fællesskabet at tage stilling, og løsningsforslaget kan så diskuteres.

Eks.: En tryksag skal afleveres mandag. Torsdag aften åbenbarer trykkerne, at der mangler en dags trykkearbejde samt en dags bogbinderarbejde. (Det skal tilføjes, at vi ikke arbejder i trykkeriet i weekenden). Situationen afstedkommer en halvtimestid tumult i forsamlingen uden noget resultat, indtil trykkerne anmodes om at møde op med et løsningsforslag. Det gør de – beslutningen tager to minutter.

- **Giv og modtag kritik – kun på den måde kan vi lære af vore fejl**

Kritikken er et af de vigtigste led i

vores fælles opdragelse af hinanden. Den bruges dagligt – simpelthen hver gang der bliver begået en fejl. Formålet med kritikken er, at vi skal blive klogere. Vi finder i fællesskab frem til, hvad der er lavet forkert, og hvordan det skulle være gjort i stedet for. På den måde lærer alle noget, hver gang der er begået en fejl. Desværre er der ofte en tilbøjelighed til, at folk opfatter kritikken meget personligt, og derfor først og fremmest forsvarer sig selv og bortforklarer og tilslører fejlen, hvilket gør det dobbelt svært at finde frem til løsningen. Det er imidlertid forskelligt fra person til person, hvor hårdnakket man forsvarer sig selv, men overfor de »værste tilfælde« beslutter vi, at vedkommende skal have endnu mere kritik, for på den måde at lære at få et ordentligt og afslappet forhold til det.

Eks.: Vi sidder til et møde, hvor forsamlingen i den første halve time sidder i mere eller mindre tavshed. Hertil bemærker en person, at der åbenbart ikke er nogen, der vil engagere sig i problemet, hvorefter en anden person straks bemærker, at han skam bare sad og tænkte over problemstillingen, istedet for at indrømme, at forsamlingens tavshed var udtryk for et manglende engagement.

- **Prioriter og planlæg dine arbejdsopgaver**

Det er for de fleste en ny situation, at man selv skal tilrettelægge og beslutte en dags arbejdsopgaver. Når man – som vi – har mange daglige arbejdsopgaver at vælge imellem, er det ikke ligegyldigt, hvad der bliver lavet først, og hvordan det bliver lavet. Det er nødvendigt, at hver enkelt person ud fra helheden konstant tager stilling til, hvad der er det vigtigste at få fra hånden. Ligeledes er det vigtigt at planlægge sine arbejdsopgaver, så man sikrer, at arbejdet bliver lavet så hurtigt og rationelt som muligt.

Eks.: Når man fra morgenstunden både skal fyre op i halmfyret og samtidig medvirke til en hasteopgave i trykkeriet, kan det ikke nytte noget, at man bruger en time ved halmfyret og lader hasteopgave være hasteopgave. Istedet burde der være brugt et kvarter ved halmfyret, og så hurtigt i gang med hasteopgaven i trykkeriet. Når hasteopgaven var afsluttet, skulle det forsømte arbejde ved halmfyret indhentes.

- **Sæt dig ind i alt, hvad der foregår i fællesskabet – tag stilling til det – og bland dig i det**

Når man som vi har valgt at leve i et fællesskab, hvor der ikke er nogen overordnet eller arbejdsleder, men hvor alle er lige, er det nødvendigt, at alle træder ind i den traditionelle arbejdsleders rolle, d.v.s. at hver enkelt identificerer sig med helheden og tænker på det som værende »mit«. Har man først fået oparbejdet den holdning, vil man automatisk engagere sig i det, der foregår i fællesskabet og blande sig i det. Imidlertid er der en tendens til det modsatte – de fleste tænker: »Det er der nok en anden, der tager sig af«. Vi er desværre opdraget til en holdning, der siger, at »enhver passer sit«, og florerer den for meget hos os, betyder det, at der bliver lavet en masse fejl.

Eks.: På en tryksag bliver der lavet en fejl i montageleddet. Fejlen får lov at passere gennem mørkekammer, trykning og bogbinderled, uden at nogen bemærker noget. Enhver har passet *sit eget* område uden at interessere sig for, hvad der er foregået i montagen.

- **Fællesskabets problemer er dine problemer – dine problemer er fællesskabets problemer**

Du må lære, at ethvert af fællesskabets problemer er dit personlige problem. Ligeledes må du lære, at dit personlige problem er fællesskabets problem. M.h.t. det første er det vigtigt, at hvert enkelt tager ansvar for alle problemer – hvem skulle ellers gøre det? M.h.t. det andet: går en enkelt og tumler med et personligt problem, vil det straks indvirke på vedkommendes humør, omgængelighed og energi og på den måde bliver det automatisk et problem for fællesskabet.

Eks.: 1. Under løsning af et problem deltager flere aktivt i diskussionen, mens et par stykker konsekvent undgår at tage stilling og medvirke til en afklaring.
2. En person er i tvivl om, hvorvidt han vil blive boende her eller flytte tilbage til sin kone. Fællesskabets løsning er, at konen flytter over til ham i fællesskabet.



- **Vær grundig, omhyggelig og ordentlig med alt, hvad du foretager dig**

Vi har erfaring for, at mange af de fejl, der laves, skyldes ren og skær sjusk, derfor er det vigtigt at være grundig fra starten – så ville vi undgå mange problemer.

Eks.: Til en låge i et kaninbur skal nogle rammer skrues sammen. Da der ikke er nogle skruer i værkstedet, vælger vedkommende at bruge søm, velvidende at skruerne ville holde rammerne bedst sammen. Resultat: lågen binder til stor irritation for kaninpasseren.

- **Alt arbejde har lige stor betydning for fællesskabet**

Der hersker desværre en opfattelse af, at der er nogle opgaver, der er mere prestige i at lave end andre. Dette er naturligvis forkert: hvad hjælper det, hvis en tryksag er færdigtrykt til tiden, hvis den ikke bliver pakket og afleveret til tiden? Hvad hjælper det, at der er



nok af arbejde i trykkeriet, hvis halmfyret ikke bliver passet, så der ingen varme er? Sådan kunne vi blive ved.

Eks.: En person har den opfattelse, at der er mere prestige i at arbejde i trykkeriet end i haven. Resultatet er, at vedkommende går og smånusser i trykkeriet, mens grøntsagerne i vores have gror til i ukrudt.

- **Tag udgangspunkt i fællesskabets behov og ikke i dine egne**

For at få et fællesskab til at fungere, er det nødvendigt, at alle prioriterer fællesskabet højest. Hvis alle prioriterer sig selv og sine egne behov højest, bliver der f.eks. 12 forskellige behov at opfylde, hvilket ikke kan lade sig gøre. I så fald ville fællesskabet hurtigt blive splittet ad.

Eks.: Når problemerne er blevet store, har en person eller to prioriteret at gå på druk, fremfor at blive og løse fællesskabets problemer.

- **At lade tingene passere af hensyn til fred og fordragelighed ødelægger sammenholdet**

Problemer og konflikter er ikke altid lige rare at gå i gang med. Derfor kan der til tider oparbejdes »stiltiende overenskomster« i krogene om, at »hvis du lader være med at sige noget om mig, lader jeg være med at sige noget om dig«. Dette medfører for det første, at der bliver begået mange fejl, og dernæst at stemningen i gruppen bliver mere og mere ulidelig, fordi problemerne – og dermed også løsningen af dem – bliver tiet ihjel. Hvis der ikke rettes op på dette, vil gruppen langsomt splittes ad. Det gælder om at få problemerne frem hurtigst muligt, så de kan blive løst i fællesskab.

Eks.: En trykker og en »mørkekammermand« opdager gensidige fejl hos hinanden. Når den ene påpeger en fejl hos den anden, kunne den anden lige så hurtigt påpege en fejl hos den ene. Ovenpå dette enes de hurtigt om stiltiende at acceptere hinandens fejl og holde det skjult for resten af fællesskabet.

- **At fremsætte uansvarlig kritik i krogene istedet for at fremføre den åbent i fællesskabet. At lade hånt om alle fælles leveregler og følge sine egne lyster ødelægger sammenholdet**

Hvisken og tisken i krogene bag ryggen af hinanden kan vi ikke bruge til noget. Sker det, er det ens pligt straks at trække det frem i fællesskabet og få det sat på plads. En sådan kritik viser sig som regel også at være uberettiget og kan ikke forsvares i en fælles diskussion.

Hvis man fulgte sine egne lyster, kunne man ikke aftale noget fælles arbejde eller have noget fælles liv – for en eller flere ville i så fald ikke deltage.

Eks.: 1. En person siger til en anden, at han er utilfreds med en tredje persons kritik. Denne tredje person hører det tilfældigvis og får det bragt op i fællesskabet, hvor det viser sig, at kritiken er uberettiget.

2. Der er en formiddag aftalt rengøring af fælles arealer, hvorefter en person bruger 2 timer på at gøre sit eget værelse rent.

- **At holde sig verdensklogt i baggrunden og prøve at holde sin egen ryg fri – dette ødelægger ligeledes sammenholdet**

At lade tingene gå deres skæve gang, hvis de ikke direkte berører en selv. At sige så lidt som muligt, selvom man udmærket godt ved, hvad der er galt, og istedet overlade til en anden at få løst problemet.

Eks.: På et møde beslutter alle, at der skal laves bedre tilkørselsforhold til køernes fodergang, hvilket bliver gjort. Flere uger efter kritiserer en af deltagerne den person, der har fremsat forslaget, for at prioriteringen var forkert, idet der hellere skulle have været kørt alge ud.

- **Ikke at følge fælles beslutninger ødelægger sammenholdet**

Alle beslutninger træffer vi i fællesskab, og de træffes ikke, før alle er enige. Vores fælles beslutninger er det eneste, vi har at holde os til – de bliver skrevet ned – og kan betragtes som en slags grundlov,

d.v.s. noget man ikke kan sætte sig ud over.

Eks.: Det er besluttet, at en person hver dag skal muge ud i kostalden. Dette undlader han for at vise de andre, hvor meget han har at lave.

- **Man har pligt til at gribe ind, når folk handler eller udtaler sig i strid med de beslutninger, vi sammen har taget**

Det er i det daglige ens pligt at rette på eller gribe ind overfor forkerte synspunkter, personlige overflødige diskussioner eller måske direkte løgne, for ellers får vi vævet os ind i et net af fordrejninger af, hvad der er rigtigt og forkert. Det er imidlertid langtfra altid, det sker. Når det ikke sker, er det som regel p.g.a. ren og skær dovenskab – det er nemmere og behageligere at holde sig udenfor.

Eks.: En person overværer, at en anden stikker en tredje person en løgn omkring noget rengøringsarbejde, men siger ikke noget om det, da han ikke rigtig synes, det kommer ham ved.

- **At arbejde overfladisk og uengageret**

Det er på denne måde, de fleste af de fejl, vi laver, opstår. Al for meget arbejde bliver lavet ud fra, hvad man *tror* er rigtigt, og i ni ud af ti tilfælde er det forkert. Arbejdet skal laves om og koster os dyrt i form af både tid og penge. Man skal *vide*, hvad der er rigtigt, og d.v.s. man skal have undersøgt sagen, inden man går i gang med et stykke arbejde. Når det ikke sker, viser erfaringen, at det som regel skyldes dovenskab eller ligegyldighed.

Eks.: En tryksag bliver ødelagt under skæringen, idet den ikke er tør og derfor smitter af. Vedkommende *troede*, at tryksagen var tør.

- **Man skal lære, så længe man lever**

Mange har den opfattelse af sig selv, at »jeg er nu engang den, jeg er«. Men når man flytter ind i et fællesskab, er der mange nye ting at lære. Det er derfor nødvendigt, at man er åben overfor kritik og villig til at gøre en indsats for at ændre sine egne tanker og handlinger.

Eks.: En person har gentagne gange fået at vide, at hovedårsagen til de fejl, hun laver, er, at hun ikke undersøger tingene, men hun går stadig ikke i gang med undersøgelser, men spørger hellere andre.

- **Hver dag er en ny dag**

Vores arbejdsmetoder er det middel, der skal sikre, at tingene bliver gjort på den rigtige måde og dermed sikre fællesskabets fortsatte eksistens. For at gøre de rigtige ting på de rette tidspunkter er det nødvendigt, at vi hele tiden holder os orienteret om, hvad der foregår rundt omkring, d.v.s. undersøger virkeligheden. Det er ligeledes nødvendigt at huske, at virkeligheden i går ikke er det samme som virkeligheden i dag. Virkeligheden skal altså undersøges hele tiden. Vi tænker både på den virkelighed, der omgiver os i vores dagligdag, hvor vi hele tiden skal sætte os ind i nye opgaver og få løst nye konflikter, o.s.v., og på den virkelighed, som eksisterer i det samfund og den verden, som omgiver os. (Krise, arbejdsløshed, den 3. verden, m.m.).

Eks.: Siden vi startede har vi anvendt en ugentlig aften på skoling, hvor vi bl.a. har gennemgået og diskuteret arbejdsmetoder, læst bøger og set film om emner, som kan bruges i relation til at bo i et fællesskab og diskuteret dem bagefter, læst om Sydamerika, om revolutionen i Rusland, m.m.

- **At holde fred på bekostning af principperne ødelægger fællesskabet**

Holdt vi fred på bekostning af principperne, ville fællesskabet sandsynligvis opløses efter et stykke tid, eftersom vi ikke kunne gennemleve de konflikter, der er nødvendige for at nå frem til en fælles holdning. Uenighed er imidlertid en god og nødvendig ting for et fællesskab, idet den bringer flere aspekter frem i en sag. Man kan se tingene fra flere sider, og finder flere forskellige løsningsforslag på problemerne. Når man har undersøgt de forskellige løsningsforslag, og skal tage stilling til, hvilket et der skal bruges, så er det nødvendigt, at alle er enige, for at vi alle kan arbejde helhjertet mod det samme mål.

Eks.: Alle sidder ved aftensmaden og ved, at der i løbet af dagen er blevet lavet en fejl, som skal tages op og diskuteres. Ingen tager det op, og fejlen får lov at passere i al ubemærkethed. Resultat: ingen har lært noget af fejlen.

Og alle disse arbejdsmetoder forsøger vi så at bruge i det daglige. Det er langtfra altid det lykkes. Men vi bliver ved med at kritisere, når det kikser. Vi har også forsøgt at få indarbejdet metoderne ved at arbejde med dem på forskellige måder: Først og fremmest har vi læst dem, udarbejdet nogle, diskuteret dem, givet eksempler på dem, skrevet dem ned, lavet plancher og hængt dem op. Dernæst har vi forsøgt at spille små sketches over dem. Sidst har vi dannet en teatergruppe, hvis hovedopgave er at få indarbejdet arbejdsmetoderne hos os allesammen ved at spille teaterstykker over arbejdssituationer, der er forkerte (og d.v.s. hvor metoderne *ikke* er blevet brugt), og så tæt på virkeligheden som muligt, så vi alle kan lære af fejlene. Dernæst opføres det samme stykke igen, men denne gang, hvordan det *burde* være foregået, d.v.s. ved brug af arbejdsmetoderne. Tilsidst diskuterer vi det allesammen samlet.

Endelig lærer vi også af at skrive denne artikel, ligesom vi håber, nogle af vore læsere kan have glæde af den.

Venstre, højre .. venstre, højre!

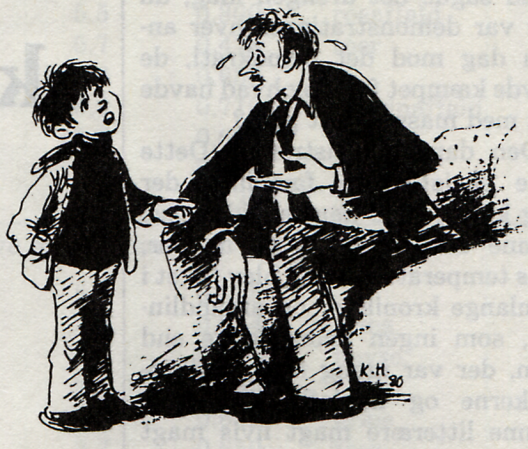

Nedenstående indlæg er hentet fra bladet »På vej - til et humant ligevægtssamfund« (Oprør fra midten), 2. årgang, nr. 5, sept. 1980.

af Ulrich Horst Petersen

Naturligvis måtte det komme, men det kom alligevel bag på ham. Det kom for pludseligt!

»Hvem er du med, far?«

»Øeeh, jaeeh!«

De havde set folketingsvalg i fjernsynet. Han havde forsøgt at forklare ham, at et folketingsvalg ikke er en fodboldkamp, men det er svært, når fjernsynet fremstiller det, som om det er en fodboldkamp, og politikerne gør deres bedste for at svare til billedet.

Når han prøvede at forklare ham, at det afgørende var, hvad partierne gik ind for, kom han i vanskeligheder, fordi de næsten allesammen sagde, at de gik ind for det samme, skønt de hver for sig sagde, at de gik ind for noget andet end de andre. Så måtte han sige, at det afgørende ikke var, hvad de sagde de gik ind for, for partierne sagde så meget for at få folk til at gå ind for sig, men hvad de gik ind for i virkeligheden, men det kunne de jo ikke sige uden at modsige sig selv.

Drengen havde set nysgerrigt og lidt mistroisk på ham, ligesom dengang da han læste godnathistorier og sluttede dem af længe før de var forbi. Så havde han kastet sig ud en lang forklaring. Partierne ti venstre var dem, der ville lave samfundet om, dem til højre ville bevare det, eller også ville de lave det om til det værre, det vil sige til det bedre for nogen andre end dem, partierne til venstre ville gøre det bedre for.

Han kunne godt høre, at det ikke lød overbevisende.

Han begyndte forfra. Partierne til venstre var med de fattige, partierne til højre med de rige.

»Er vi rige?«

»Nøeeh .. næeh .. vi er sådan midt imellem .. det er de fleste.«

»Hvem er så med os?«

»Mjaeh .. det er de fleste .. socialdemokratiet er med os allesammen!«

»Er du så med dem?«

»Næeeh .. jeg ..«

Det var håbløst.

Drengen begik den fejl at vente, at verden var fornuftig, fordi han fik at vide, at han skulle bruge sin fornuft, hvis han ville frem i verden. Han troede for meget på de voksne! Men hvordan skulle han som voksen lære ham mistillid til de voksne, når han gerne ville bevare hans tillid?

Så var det, det kom:

»Hvem er du med, far?«

Det var selvfølgelig fra skolen, han havde det! Han var lige ved at forbande skolen, der satte børnene op mod forældrene og samfundet så huskede han, hvordan han selv havde forbandet sin egen skoletid. De fik at vide, at de skulle være kritiske, fordi de levede i et demokrati, men når de var kritiske overfor samfundet - hvad de sjældent var - fik de at vide, at de skule være glade for, at de levede i et demokrati.

Det var kun godt, at børnene lærte at være kritiske - men ikke godt hvis de kun lærte det.

Han faldt i staver.

Han kunne ikke komme uden om drengens spørgsmål, han havde stillet sig selv det mange gange, men han vidste, at han ikke kunne besvare det. Var det bare, fordi han var blevet ældre? Hans egen far ville let have kunnet besvare spørgsmålet, men han havde ikke været til at tale med! Det var igen en følge af udviklingen. Hvis de voksne prøvede at sætte sig i børnenes sted og besvare deres spørgsmål, kunne de ikke besvare dem, fordi de mistede deres myndighed. De kunne bevare deres myndighed, hvis de bevarede afstanden og fik børnene til at se op til sig, lige fra de var så små, at de ikke kunne andet, men så var de ikke til at tale med, og børnene ikke interesserede i deres uforgribelige meninger. Ville det aldrig blive anderledes?

Han ville gerne have sagt, at han hørte hjemme på venstrefløjen.

Han så tribunerne i fælledparken, de solidariske masser, sammenholdet blandt de forfordelte, Mogens Fog, Aksel Larsen, ikke Carl Madsen, der var for meget had, men Poul Henningsen, først og sidst dette elskeligt ustyrlige

menneske. Disse mennesker der havde haft holdning, der havde vendt sig mod uretten og kæmpet for friheden, men det var fortid, hvad sagde det drengen idag, da der var demonstrationer hver anden dag mod det demokrati, de havde kæmpet for – og hvad havde det med masserne at gøre?

Den danske venstrefløj! Dette ikke eksisterende fænomen der dog kunne give ham skyldfølelse. Denne debatternes syge moster, hvis temperatur daglig blev taget i alenlange kronikker og afhandlinger, som ingen andre læste end dem, der var igang med modkronikkerne og modafhandlingerne. Denne litterære magt hvis magt over sproget kun kunne måles med dens afmagt i virkeligheden, som ikke havde præget én eneste beslutning af betydning for masserne, men desto flere for de humanistiske fakulteter. Hvordan skulle han forklare drengen, at han stadig, han, en halvgammel familjefar med hus og have og penge i banken, han, en så lidet proletarisk og aggressiv borger, for gammelt venskabs skyld, af skyldfølelse, men også af en eller anden højst barnlig og urimelig kærlighed – måske kærligheden til sin egen ungdom – mente, at det var her han hørte hjemme, her et eller andet sted mellem de 20-30 fraktioner der indædt kæmpede om de få støttepunkter i den materielle basis, de hver for sig mente at repræsentere? Og hvis letsindige flirten med voldstendenser, kulturel chauvinisme og proletarisk nødtørftighed – altsammen udslag af det samfund de mente at bekæmpe – han ovenikøbet fandt kvalmende, jo mere kvalmende, jo mere overbevisende sproget var.

Han måtte holde det hemmeligt!

Han hørte hjemme et sted, der ikke eksisterede.

Var det sådan at blive ældre og dog gerne ville blive ved med at være i live?

Drengen var forlængst faldet i søvn. Inden længe ville han være for stor til at han kunne bære ham op i seng, han måtte vække ham. Ingen længe ville drengen måske kunne bære ham.

Fællestrykkeriets økonomi 1979-80

Omsætning:

	1979	1980
Jan	24.056	28.880
Feb	32.338	42.358
Mar	40.974	34.191
Apr	49.440	42.129
Maj	33.872	37.069
Jun	33.683	62.665
Jul	8.545	49.257
Aug	32.542	36.240
Sep	42.300	97.805
Okt	40.604	67.321
Nov	12.188	80.472
Dec	49.526	43.305
Oms.	400.068	621.692
Gns./md.	33.339	51.807

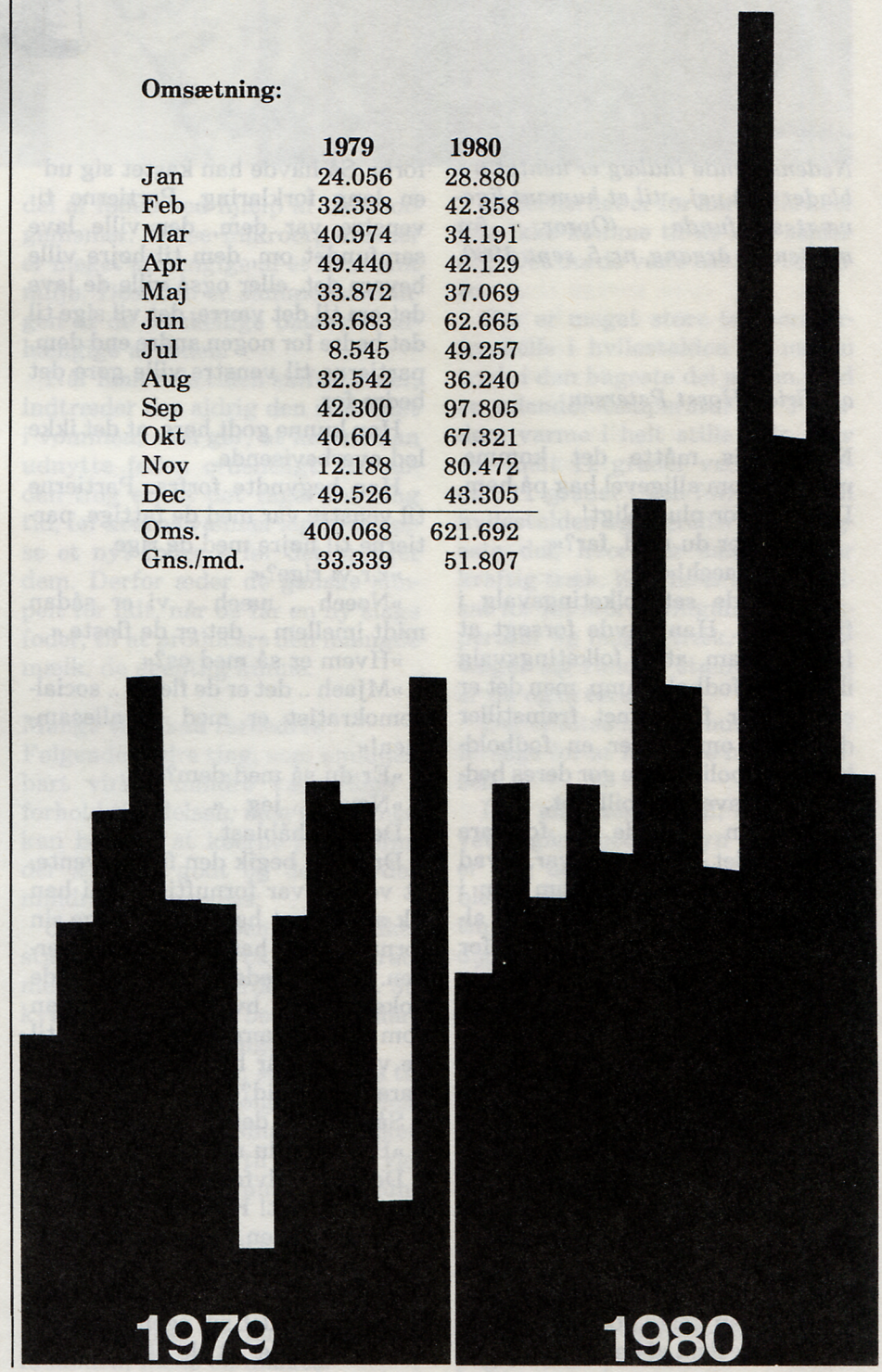

Søjlediagrammet viser trykkeriets omsætning i 1979 og 1980. Den gennemsnitlige omsætning pr. måned i 1979 var 33.300 kr., mens det tilsvarende gennemsnit i 1980 ligger på 51.800 kr. Der er altså sket en stigning i omsætningen pr. måned med ca. 18.500 kr. Stigningen skyldes naturligvis, at vi har udvidet produktionsudstyret. Vi har først og fremmest anskaffet os en større trykkemaskine - en Solna - der kan køre større formater (A2). Denne maskine har bl.a. muliggjort trykning af bøger, hvilket har givet os nogle nye forlagskunder. Dernæst har vi anskaffet os en fotosatsmaskine, hvilket har betydet helt nye satskunder. Endelig hænger stigningen i omsætning sammen med, at vi er blevet flere mennesker til at producere - og så er vi blevet dygtigere.

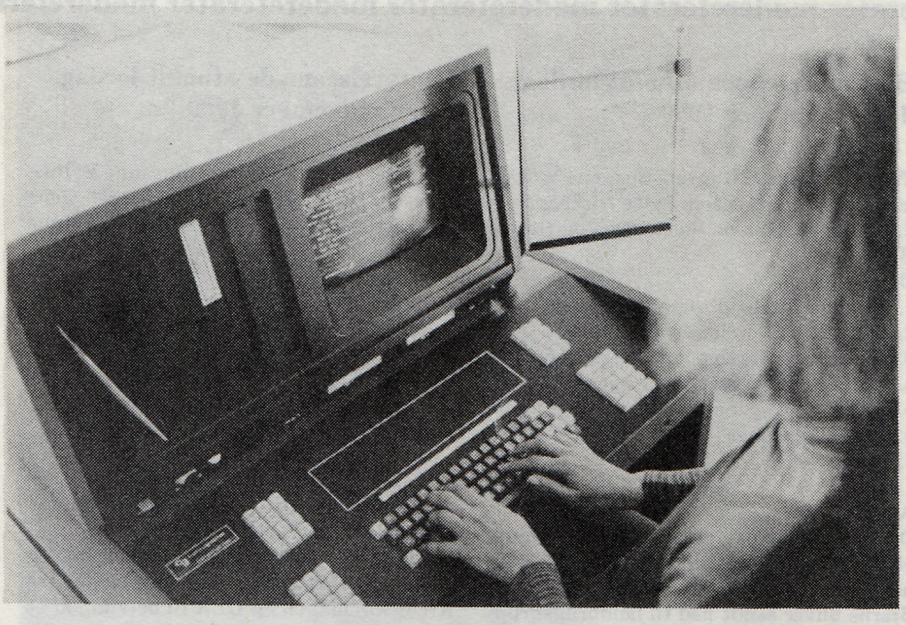

Omkring økonomi har vi i år bl.a. lært, at:

- det er en dyr fornøjelse at forøge omsætningen: det beløb, du forøger omsætningen med - d.v.s. penge, du har »stående ude« mere om måneden - skal være penge, du har - eftersom de ikke kommer ind igen, så du kan arbejde med dem, indtil du evt. en dag lukker. Det kan give - og har givet os - mindre likviditetsproblemer. (Dem klarer vi ved at nedskære vort privatforbrug og »trække« terminsopsparing m.m. en måned eller to).

- det er ligeledes dyrt at producere bøger: de store udgifter du har til papir, omslag, bogbinding, m.m. skal betales, før du selv får pengene hjem. De penge, skal du altså have liggende, inden du går igang.

- det i en periode var nødvendigt, at fællesskabet løbende kontrollerede satsomsætningen, idet den person, der sad med det, prioriterede en enkelt stor kunde fremfor mange andre, hvilket i sidste ende kom til at koste os dyrt.

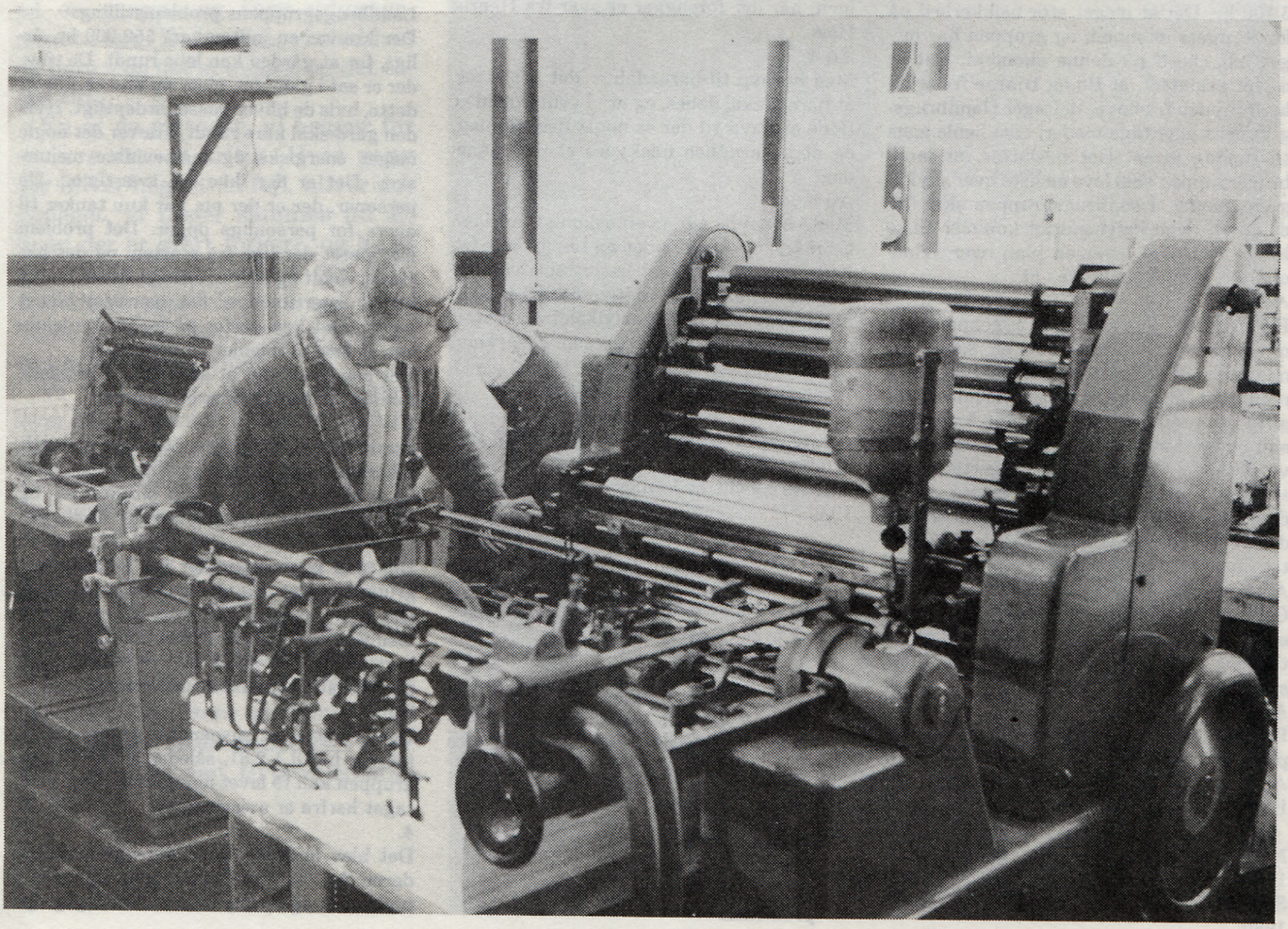

Bestyrelsesmøde afholdt lørdag den 11. oktober 1980

Tilstede: Klaus K. Larsen, Susanne V. Rasmussen, Bo R. Hansen, Jytte Nissen, Jens J. Frandsen, Dorthe Rasmussen og Hanne Bull.

Dagsorden:

1. Arbejdsplan landbrugsgruppen
2. Likviditetsoversigt Aprilfonden
3. Likviditetsoversigt landbrugsgruppen
4. Likviditetsoversigt trykkeriet.
5. Foreningens generalforsamling
6. Nye medlemmer
7. Evt.

Ad 1.
Der er udarbejdet en detaljeret arbejdsplan for landbrugsgruppen. Planen er ikke fulgt. Trykkerigruppen foreslår, at Bo og Bjarne bliver sendt ned til landbrugsgruppen hver weekend fra lørdag morgen til søndag aften for at sikre, at arbejdet bliver lavet. De to vil også deltage i landbrugsgruppens husmøde søndag aften.
Ad 2.
Aprilfondens regnskab blev gennemgået og godkendt. Stefan Frello er fraflyttet og har fået tilbagebetalt sin personlige formue. Landbrugsgruppen har ikke indbetalt terminsopsparinger. På grund af disse to forhold er Aprilfondens midler betydelig mindre end budgetteret.
Ad 3.
Regnskabet er gennemgået og godkendt. Der er et underskud på driftsregnskabet på 5.400 kr. Der er meget stor usikkerhed på landbrugets økonomi, og gruppen har meget lidt check på denne økonomi. Det er derfor besluttet, at Bo og Bjarne fra trykkerigruppen fremover deltager i landbrugsgruppens ugentlige møder, som henlægges til søndag aften. Det besluttes, at landbrugsgruppen skal lave en liste over skyldige regninger. Landbrugsgruppen skal finde ud af, hvad kalveopdræt kommer til at koste. Der skal laves en plan over svineopdræt, som skal checkes af.
Ad 4.
Fællestrykkeriets regnskab er gennemgået og godkendt. Indtægterne er 3.500 kr. mindre end budgetteret, hvilket skyldes regninger, der ikke er betalt til tiden. Udgiften til produktionen er 20.000 kr. større end budgetteret, hvilket skyldes en undervurdering af udgifterne i budgettet, prisstigninger og en væsentlig forøgelse af produktionen. Resultatet ligger 6.000 kr. under budgettet, og vi følger således budgettet i 9. måned meget pænt.
Ad 5.
Generalforsamlingens forløb er gennemgået, og der er sat nogle mennesker af til at tage sig af de praktiske ting til generalforsamlingen.
Ad 6.
Det blev besluttet, at Marco kan flytte ind på et halvt års prøvetid i trykkerigruppen.
Ad 7.
Intet under evt.

Næste møde afholdes den 8. november 1980.
Således besluttet lørdag den 11. oktober 1980.

Bestyrelsesmøde afholdt lørdag den 8. november 1980

Tilstede: Klaus K. Larsen, Susanne V. Rasmussen, Bo R. Hansen, Jytte Nissen, Jens J. Frandsen, Dorthe Rasmussen og Hanne Bull.

Dagsorden:

1. Likviditetsoversigt landbrugsgruppen
2. Likviditetsoversigt trykkeriet
3. DMV
4. Barnedåb
5. Overenskomst mellem Grimseje og Aprilfonden
6. Evt.

Ad 1.
Landbrugsregnskabet er gennemgået og godkendt. Det besluttes at søge om lån fra Kreditforeningen og DLR til betaling af et års termin, da der tilsyneladende er et underskud på 100.000 kr. til decemberterminen.
Ad 2.
Trykkeriets regnskab er gennemgået og godkendt. Det viser en forbedring i forhold til forrige måned, da der var et underskud på 7.000 kr., der nu er et overskud på 6.000 kr.
Ad 3.
Vi har besluttet at sige ja til en produktion på 15 kasser til DMV, mod en betaling på 1.260 kr. pr. kasse samt et administrationsgebyr på 350 kr. pr. kasse. Dette forelægges Henrik Heie, og vi tager punktet op igen, når der foreligger et svar fra Henrik Heie.
Ad 4.
Med hensyn til barnedåb er det besluttet, at barnet skal døbes, og at vi venter med at finde et navn til der er nogle flere forslag, og at barnedåben udskydes et par måneder.
Ad 5.
Med hensyn til overenskomst mellem Grimseje og Aprilfonden og testamente fra Klaus og Jytte er det besluttet at undersøge 3 forhold: Evt. indflydelse på långivning, hvad der sker i matrikeldirektoratet, og om Klaus' barn opfattes som livsarving.
Ad 6.
Intet under evt.

Næste møde afholdes lørdag den 13. december 1980.
Således besluttet lørdag den 8. november 1980.

Bestyrelsesmøde afholdt lørdag den 13. december 1980

Tilstede: Klaus K. Larsen, Bo R. Hansen, Susanne V. Rasmussen, Dorthe Rasmussen, Hanne Bull, Jens J. Frandsen og Jytte Nissen.

Dagsorden:

1. Kritik
2. Fravær fra arbejdet
3. Løsning af landbrugsgruppens problemer
4. Likviditetsoversigt trykkeri
5. Likviditetsoversigt landbrug
6. Likviditetsoversigt Aprilfonden
7. Referat Bellahøj-møde
8. Aversi Smedie
9. Avisgruppen
10. Nye mennesker
11. Evt.

Ad 1.
Klaus har i den forløbne uge indkaldt Bo til et møde. Mødet drejede sig om en personlig kritik af Bo. Klaus var ikke enig i, at noget af det arbejde, der var blevet udført, mens Bo og Bjarne var på gården for at hjælpe til, skulle være udført, men mente, at der var noget andet, der var vigtigere. Han mente, det vi havde besluttet at lave, var blevet »tromlet« igennem. Forsamlingen var enige om, at Klaus har koncentreret sin energi om at finde nogle fejl ved de andres forslag, og at han direkte har modarbejdet det, ud fra det ikke var hans eget forslag. Klaus har givet udtryk for, at han forstår situationen, og at der ligger en vilje til at ændre dette forhold.
Ad 2.
Der er truffet en beslutning om, at man bliver smidt ud, hvis man går på druk og ikke kan passe sit arbejde. Jens er 2 gange kommet for sent hjem fra værtshus. Forsamlingen vurderede, at det, at Jens kommer et par timer for sent, ikke falder ind under den beslutning, der er truffet, og at Jens derfor ikke skal smides ud af projektet.
Ad 3.
Landbrugsgruppens problemstilling:
Der kræves en indtægt på 550.000 kr. årligt, for at gården kan løbe rundt. De ting, der er sat i gang nu, giver nu kun ca. 1/3 af dette, hvis de bliver passet ordentligt. Hvis den gård skal køre rundt, kræver det nogle meget energiske og målbevidste mennesker. Det er der ikke nu, tværtimod. De personer, der er der nu, har kun tanker til overs for personlige opgør. Det problem har været der lige fra starten, og det har været vendt og drejet, uden at det er blevet bedre, tværtimod er det nærmest blevet værre. Det kan derfor på forhånd udelukkes at løse problemet ad denne vej.
Det blev besluttet at gennemføre følgende forslag til løsning af problemerne:
1.
En detaljeret driftsplan. Den kan muligvis afhjælpe nogle af problemerne og medvirke til at give et overblik over situationen, og skal under alle omstændigheder foreligge.
2.
Der skal nye mennesker ind i landbrugsgruppen, helst folk med landbrugserfaring. Det blev besluttet, at kravet om, at nye mennesker skal have erhvervsarbejde, skal bortfalde for at sikre, at nye ikke skræmmes fra at flytte ind af den grund.
3.
Det besluttes at suspendere gruppeaktiviteterne indtil 1.2.81, således at landbrugsgruppen kan få lavet mange småting. Undtaget herfra er avisgruppen.
4.
Det blev besluttet at undersøge mulighederne for, at Bo afvikler sine opgaver i trykkeriet og flytter over i landbrugsgrup-

pen. Trykkerigruppen skal i den kommende uge lave en plan for, hvordan det kan lade sig gøre. Planen skal præsenteres for landbrugsgruppen på et senere møde, hvor vi skal tage endelig stilling til, om Bo kan overflyttes til landbrugsgruppen.
Ad 4.
Likviditetsoversigt for Fællestrykkeriet er gennemgået og godkendt. Budgettet holdes rimeligt. Der er et underskud på 10.000 kr. i forhold til budgettet, men det forventes mere end oprettet i december.
Ad 5.
Likviditetsoversigt for Grimseje er gennemgået og godkendt. Det er derudover besluttet, at der ydes et lån på 50.000 kr. fra Aprilfonden til betaling af terminen. Det er beslutttet, at der meget hurtigt ansøges om gældssaneringslån, derefter terminslån til Grimseje. Landbrugsgruppen ringer hver aften til trykkerigruppen, indtil ansøgning om gældssaneringslån er afleveret.
Ad 6.
Likviditetsoversigt for Aprilfonden er gennemgået og godkendt, og viser, at der sidst i december skulle stå omkring 98.000 kr.
Ad 7.
Der er refereret fra et møde på Brønshøj Vandrehjem angående dannelsen af en forening omkring produktionskollektiver. Det er besluttet, at vi fortsat støtter dannelsen af en sådan forening.
Ad 8.
Det besluttes at arbejde videre på at anskaffe Aversi Smedie, at fremskaffe så mange oplysninger som muligt om støttemuligheder samt at holde et møde og tage endelig stilling til det i weekenden.
Ad 9.
Det besluttes at holde avismøde tirsdag den 23. december kl. 20.00 med efterfølgende juleafslutning.
Ad 10.
Der har siden sidst været 3 på besøg, heraf vil 2 flytte ind. Det besluttes at snakke engang til med Niels, som gerne vil flytte ind i landbrugsgruppen, da vi har fået nogle nye oplysninger, som skal snakkes igennem med ham.
Jan kan flytte ind, hvis han vil. Anders flytter ind i trykkerigruppen mellem jul og nytår. Michael og Mette er flyttet ind i trykkerigruppen den 8.november 1980. 114 mennesker har henvendt sig på annoncen det sidste halve år. 27 har været på besøg, 4 er flyttet ind eller vil flytte ind.
Ad 11.
Intet under evt.

Næste møde afholdes lørdag den 10. januar 1981.
Således besluttet lørdag den 13. december 1980.

Foreningen Samvirkende Arbejds- og Bofællesskaber (S.A.B.) blev stiftet i oktober 1977 med det formål at planlægge og etablere arbejds- og bofællesskaber og udbrede kendskabet til disse.

Foreningens vedtægter lyder:

§1.
Foreningens navn er Samvirkende Arbejds- og Bofællesskaber. Dens hjemsted er Suså kommune.

§2.
Foreningens formål er at planlægge og etablere større arbejds- og bofællesskaber i Danmark for herigennem at give et tilbud til de grupper af mennesker, der af forskellige grunde ikke har kunnet skabe sig en menneskelig, meningsfuld tilværelse, og som ønsker en dagligdag, en arbejdssituation, de tilrettelægger og administrerer i fællesskab, samt udbrede kendskabet til dette arbejde som en løsning på de voksende problemer i samfundet af social og produktionsmæssig art.

§3.
Foreningen kan indgå samarbejde med foreninger eller selskaber, som har lignende formål, herunder også sammensmeltning eller fusion i øvrigt.

§4.
Som medlemmer af foreningen kan optages personer, der sympatiserer med foreningens formål og accepterer dens vedtægter.

§5.
Foreningen har aktive og passive medlemmer. Aktive medlemmer er personer, der arbejder eller bor i de af foreningen oprettede fællesskaber, eller har tilmeldt sig udflytning i et sådant inden for 6 måneder. De øvrige medlemmer er passive.

§6.
Indmeldelse i foreningen sker ved henvendelse til bestyrelsen.

§7.
Udmeldelse af foreningen sker ved at pågældende person retter skriftlig henvendelse herom til bestyrelsen, ved kontingentrestance på 6 måneder (jvnfr. § 19) eller ved en på generalforsamlingen vedtaget eksklusion (jvnfr. § 10).

§8.
Foreningens højeste myndighed er generalforsamlingen.

§9.
Der afholdes ordinær generalforsamling to gange årligt i marts og september måned, første gang september 1978. Ekstraordinær generalforsamling kan indkaldes af bestyrelsen.
Indkaldelse sker i alle tilfælde af bestyrelsen i foreningens medlemsblad med angivelse af dagsorden og så vidt muligt med 14 dages varsel, dog altid mindst 8 dages varsel.

§10.
På generalforsamlingen træffes beslutninger gennem diskussion, til enighed er nået. Er dette ikke muligt, da ved afstemning, hvor der kræves 80% flertal.

§11.
Kun aktive medlemmer (jvnfr. §5) har stemmeret på generalforsamlingen.

§12.
På de ordinære generalforsamlinger forhandles en af bestyrelsen udarbejdet dagsorden. Forslag til dagsordenen skal være bestyrelsen i hænde senest 3 dage før generalforsamlingen. Dagsordenen skal indeholde følgende punkter:
a. Valg af dirigent og referent.
b. Bestyrelsens beretning om foreningens aktiviteter.
c. Godkendelse af beretningen.
d. Beretning fra de enkelte arbejds- og bofællesskaber.
e. Forslag fra medlemmerne.
f. Evt.

Desuden er der på den ordinære generalforsamling i marts følgende punkter:
a. Valg af bestyrelse.
b. Valg af revisor.
c. Fremlæggelse af foreningens reviderede regnskab.
d. Godkendelse af regnskabet.

§13.
Om forhold, der ikke har været optaget på dagsordenen, kan der ikke tages beslutning.

§14.
Foreningens vedtægter kan ændres. Ved forslag herom tilstræbes fuld enighed. Er dette ikke muligt da ved afstemning, hvor mindst 80% af foreningens stemmeberettigede medlemmer stemmer for ændringsforslagene.

§15.
Bestyrelsen består af 7 medlemmer, heraf kan 2 vælges blandt foreningens passive medlemmer.

§16.
Bestyrelsen varetager den daglige administration af foreningen.

§17.
Foreningen tegnes af to bestyrelsesmedlemmer i forening.

§18.
Bestyrelsen står til ansvar for sine dispositioner overfor generalforsamlingen og bør forelægge vigtige beslutninger til forhåndsgodkendelse for en generalforsamling.

§19.
Foreningens midler til den daglige administration og øvrige udgifter, herunder udgivelse af medlemsblad, tilvejebringes ved et på generalforsamlingen fastsat kontingent fra foreningens medlemmer, aktive såvel som passive.

§20.
Foreningen modtager frivillige bidrag fra foreningens medlemmer og andre, der sympatiserer med foreningens formål.

§21.
Generalforsamlingen vælger for et år ad gangen en revisor til at revidere foreningens regnskab.

§22.
Foreningens regnskabsår følger kalenderåret.

§23.
Det af revisoren underskrevne regnskab forelægges af bestyrelsen til godkendelse på den efter regnskabsårets udløb førstkommende ordinære generalforsamling.
Den nyvalgte bestyrelse attesterer ved deres underskrift på regnskabet dettes godkendelse.


MICHAEL
JANNE
ANDERS
FEST
KNUD-ERIK
BOGØE
ERLING
SABRINA
SANNIE

Til folkedans

■ Lørdag den 2. november var trykkerigruppen og landbrugsgruppen til legestue i Tybjerg Folkedanserforening. Vores folkedansergruppe havde fortalt os, at de var blevet opfordret til at medbringe familie og venner til dette arrangement. Vores viden om legestuer var begrænset, og vi troede, at der var tale om et afslappet arrangement med specielt lette danse. Vi blandede os derfor med de øvrige fremmødte og tog fat på dansene. De fleste af os havde ikke det ringeste kendskab til folkedans, og vi blev derfor temmelig overrumplet, da vi blev rodet ind i nogle indviklede kvadrille-danse. De øvrige danseres forbavselse var tydeligvis ligeså stor, da de så, hvordan vi klumpede rundt. Vi begyndte at få en anelse om, at vores forestilling om en legestue var forkert, og vi fik da også at vide, at legestuen er sæsonens højdepunkt, hvor alle dansene helst skal gå perfekt. De habile dansere kom sig dog hurtigt over forbløffelsen, og ved deres hjælp lykkedes det os omend med noget besvær og med sved på panden (folkedans er faktisk meget anstrengende for uøvede) at slippe gennem dansene, indtil et veldækket kaffebord blev arrangeret.

Det blev alt i alt en vældig hyggelig aften, hvor vi fik talt med mange af de lokale beboere.

HURRA vi har lavet et nyt menneske

■ Hurra – vi har lavet et nyt menneske!

Det kan være vanskeligt at finde nye mennesker, som vil deltage i projektet. Det har Dorthe gjort noget ved. Den 17. september kl. 5.41 skaffede hun os en lille ny beboer. Den nye var ganske vist kun 51 cm lang og vejede 3380 g, men allerede i løbet af de første 5 uger voksede hun 5 cm.

Heller ikke denne måde at skaffe nye deltagere på, er helt smertefri. Det har kostet Dorthe 9 måneders slid og slæb og et kejsersnit på Næstved Sygehus, men nu er hun der også, ungen, barnet, og hvad hun nu ellers skal hedde, når hun til foråret skal døbes i Aversi Kirke, og hun er da dejlig, selvom hun ofte er lidt højrøstet.

Erling blev kureret

■ Erling, som har en indgroet skræk for læger og tandlæger, har indenfor 14 dage måttet stifte bekendtskab med dem begge.

En dag fik Erling så voldsom en tandpine, at han ikke kunne deltage i arbejdet i trykkeriet. Nå, det kan jo ske for enhver, men da vi gik ham lidt nærmere på klingen, kom det frem, at han ikke havde været til tandlægen i 15 år, og at han de sidste 2 år med jævne mellemrum har haft meget stærke smerter, dog ikke stærke nok til, at han havde overvundet sin skræk for tandlæger. Vi andre kunne ikke acceptere, at Erling fremover med jævne mellemrum skulle ligge brak, så vi besluttede, at han skulle til tandlægen, og det kom han. På kun to besøg fik han rodbehandlet en tand, trukket to ud og plomberet 8 huller. I den samme periode spiste han 4 glas coffisal, indåndede større mængder lattergas, fik utallige indsprøjtninger af tandlægen og en af natlægen. Det er ikke mærkeligt, at han var lidt ved siden af sig selv, men det var det hele værd, siger han. Erling er nu indlemmet i den halvårlige tandplejeordning.

Frandsens rubrik

■ To tosser ser en annonce i avisen, hvori der søges om arbejdskraft. De tager hjemmefra Falster og drager afsted på en flerdages rejse til Nordjylland. De kommer frem en sen aftenstund og ringer på døren. En dame lukker op. »Er det her I har annonceret efter arbejdskraft?« »Ja, det er det«. »Nå, men vi kom bare for at sige, at De ikke skal regne med os«.

■ En mand kommer sveddryppende ud fra en kirkegård. Umiddelbart efter møder han en gammel ven, som kommenterer hans tilstand. »Hvad har du lavet?« »Jeg har lige begravet min svigermor«. »Så skulle du være glad«. »Det er jeg såmænd også, men vi skulle hejse hende op og ned 10 gange, før bifaldet lagde sig«.

Læserbreve

Spalterne står åbne for læserne! Skriv om det du har på hjertet: spørgsmål, kommentarer, forslag, kritik, ideer – eller andet – hvad du synes er godt eller dårligt ved vort projekt – eller Fællesposten – alle breve modtages med kyshånd og bliver bragt i Fællesposten.

Breve sendes til:

Fællesposten, Tornelundsvej 36, Aversi, 4690 Haslev.

red.

SMED
MASKINARBEJDER
AUTOMEKANIKER

søges til produktionskollektiv. Vi er 14 mennesker, der bor og arbejder i henholdsvis trykkerigruppe og landbrugsgruppe. Vi søger nu fagfolk til opstart af smedegruppe. Er du interesseret så ring på

(03) 64 23 23

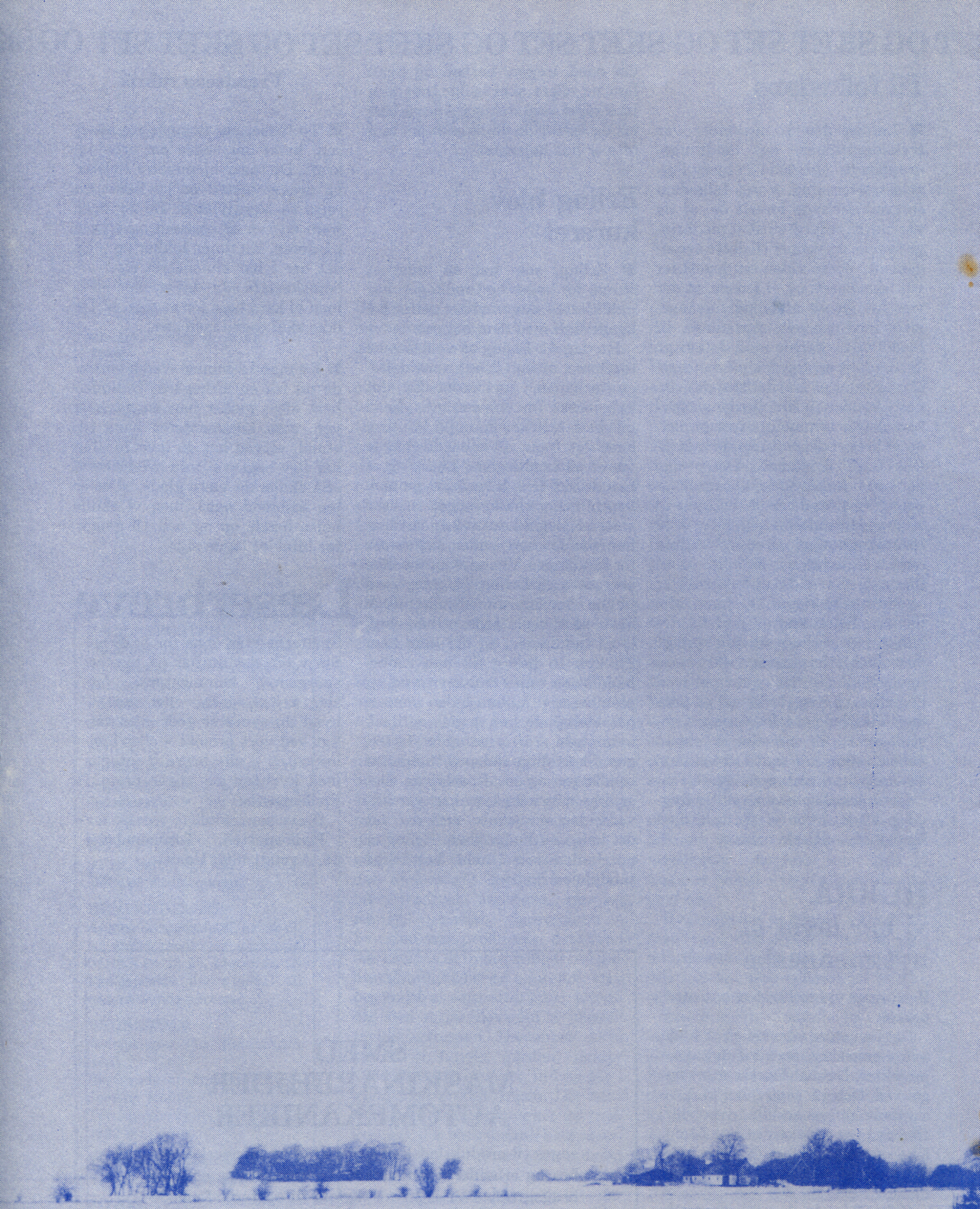

Fællestrykkeriet – Aversi. Tlf. (03) 64 22 24